

Rasespesifikk avls strategi Norsk Elghund Grå

Gyldig t.o.m. 01.01.2026

**Norsk
Kennel Klub**
HUNDEEIERNES ORGANISASJON

Innholdsfortegnelse

Innledning.....	4
Generelt.....	4
Rasens historie; bakgrunn og utvikling.....	4
Overordnet mål for rasen.....	4
Rasens populasjon.....	5
Populasjonsstørrelse.....	5
Antall kull og antall registrerte valper i Norge.....	5
Gjennomsnittlig kullstørrelse NEG.....	7
Effektiv populasjonsstørrelse.....	7
Innavlsgrad.....	8
Forebygging av innavl.....	10
Avlsbegrensning for en hannhund.....	10
Oppsummering.....	10
Beskrivelse av langsiktige mål.....	10
Bruk av avlsdyr.....	11
Oppsummering.....	12
Innhenting av avlsmateriale fra andre land.....	12
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål.....	12
Prioritering og strategi for å nå målene.....	12
ATFERD.....	13
Modig, djerv og energisk.....	13
Atferdsproblemer.....	13
Prioritering og strategi for å nå målene.....	13
Mentalitet og bruksegenskaper.....	14
Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden.....	16
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål.....	16
Prioritering og strategi for å nå målene.....	16
Helse.....	16
Generell beskrivelse av situasjonen for rasen.....	16
Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter.....	16
Hofteleddsdysplasi (HD) og Albueleddsdysplasi (AD).....	16
Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter.....	17
Dvergvekst og Primær åpenvinklet glaukom.....	17
Resultat av gentester NEG i Norge.....	18
Rasekrav helse.....	19

Fettkuler	19
Nyresvikt	19
Jaktødem.....	19
Forekomster av reproduksjonsproblemer	19
Beskrivelse av langsiktige og kortsiktige mål	19
EKSTERIØR.....	20
Utfordringer.....	20
Haler	20
Farge.....	20
Størrelse.....	20
Gemytt	20
Beskrivelse av kortsiktige mål	20
Langsiktige mål	20
Prioritering for å nå målene.....	20
Oppsummering RAS.....	21
Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål	21
Plan for videre arbeid i klubben.....	21
Kilder:.....	21

Innledning

Forbundsstyret i Norske elghundklubbers Forbund har gitt Avlsutvalget for Norsk Elghund Grå ansvaret for å utarbeide RAS dokumentet for Norsk Elghund Grå (NEG). Forbundsstyret har det overordnede ansvaret for RAS dokumentet og skal godkjenne denne og nyere versjoner. RAS dokumentet skal evalueres hvert år og revideres hvert 5. år.

Bakgrunnen for arbeidet med RAS er Dogweb, Avls-seminar 2015 i regi av NEKF og FoU Elghundprosjektet, Helseundersøkelsen Norsk Elghund 2021 og årsmeldinger NEKF v/ Avlsutvalget Norsk Elghund Grå.

Generelt

Rasens historie; bakgrunn og utvikling

Norsk elghund grå ble første gang vist på en utstilling i Kristiania (Oslo) i 1877, der elghunden Grant vant. Den mest kjente grå elghund er imidlertid Bamse, eller Gamle Bamse Gram som den ble kalt. Den var eid av konsul Jens Gram ved Ask gods på Ringerike. Bamse regnes som rasens progenitor og er den eldste grå elghunden man kjenner til i rasens stamtre. Bamse ble født i 1865 og var til stede på utstillingen i 1877, men deltok ikke (Jens Gram var dommer på utstillingen.) I 1913 ble de første hundene av rasen eksportert til USA, der den har oppnådd et visst fotfeste og full anerkjennelse av American Kennel Klubb. Siden har rasen blitt eksportert til en rekke land utenfor Norden. Norsk elghund grå er avlet for jakt på elg og annet storvilt, men rasen har også en rekke andre gode kvaliteter som brukshund. Mange har ment at denne hunden må være en direkte etterkommer av torvmosehunden, som eksisterte i Norden for mer enn 5000 år siden, men det er nok ikke tilfelle. Andre har hevdet at røttene strekker seg tilbake til tiden lenge før vikingetiden (800 – 1050 e.kr), noe som også er en myte. Norsk elghund grå er en «moderne» hunderase skapt gjennom selektiv avl på 1800-tallet. Av type minner den riktig nok om de urnordiske spisshundrasene, men genetisk tilhører den de moderne europeiske hunderasene. En rekke nye DNA-studier viser at slektskapet til nevnte urnordiske hunder er like fjernt som hos andre moderne europeiske hunderaser. Det er derfor klart at Norsk elghund grå er en «ny» hund, mellom 100 – 200 år gammel. Dette stemmer bra med det vi vet om rasen på 1800-tallet, og må tilskrives den hundeavl som fant sted i den tiden. Norsk elghund grå er en typisk spisshund, med en tett kropp, kvadratisk bygning og god reisning. Full av kraft og stolthet. Mørke, trygge øyne, opprettstående ører og med en hale som bæres opprullet over ryggens midtlinje. Rasen har vært brukt til jakt på all slags storvilt. Ifølge gamle myter var hunden stri, også mot folk, om den var en riktig god elghund. Dette er gammel overtro. Dagens elghunder har et meget godt gemytt, er hengiven overfor sin eier, og er en meget trivelig familiehund.

Overordnet mål for rasen

Avlsarbeidet har som mål å holde en bærekraftig NEG populasjon av gode jakthunder med god helse, godt gemytt og med et rasetypisk utseende. For å videreutvikle Norsk Elghund Grå (NEG) i Norge er det svært viktig med størst mulig genetisk bredde i avlen og unngå matadoravl.

Følgende egenskaper prioriteres:

- Helse
- Gemytt
- Genetisk variasjon
- Jaktegenskaper
- Eksteriør

Rasens populasjon

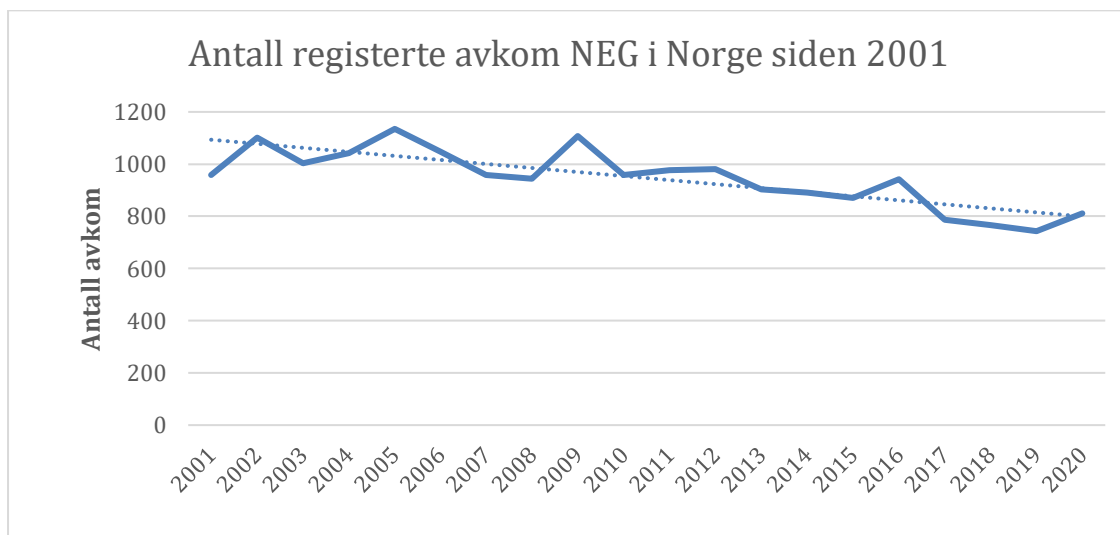
Populasjonsstørrelse

Antall registrerte avkom i Norge. Fra år 2001 – 2020

2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
937	1166	1063	1083	1110	1055	992	943	1024	1095

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
992	992	879	875	850	896	777	818	734	839

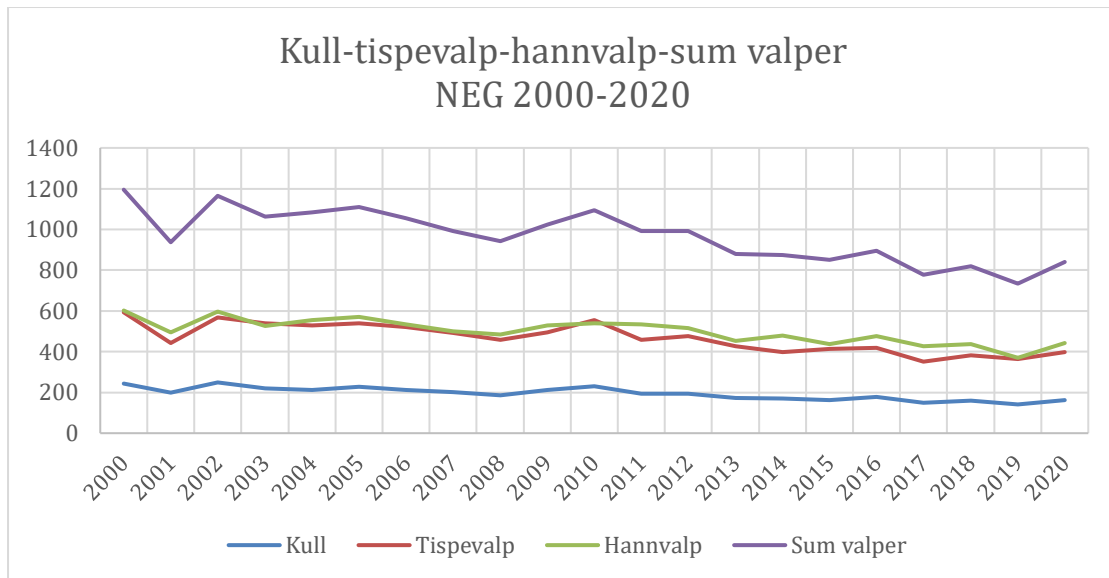
Kilde: NKK

Figur 1. Kilde:NKK/Dogweb

Antall kull og antall registrerte valper i Norge

Figur 1 viser hvor mange valper som er registrert født pr år i perioden 2001-2020. Av figuren kan vi se at trend for antall fødte valper faller i perioden 2001-2020. Gjennomsnitt fødte valper i denne perioden utgjør 948 valper pr år.

Figur 2. Kilde:NKK/Dogweb

Figur 2 viser antall kull i Norge, sum valper og antall registrerte hunn og hannvalper i perioden 2000 – 2020. Trenden viser en svak nedgang i perioden.

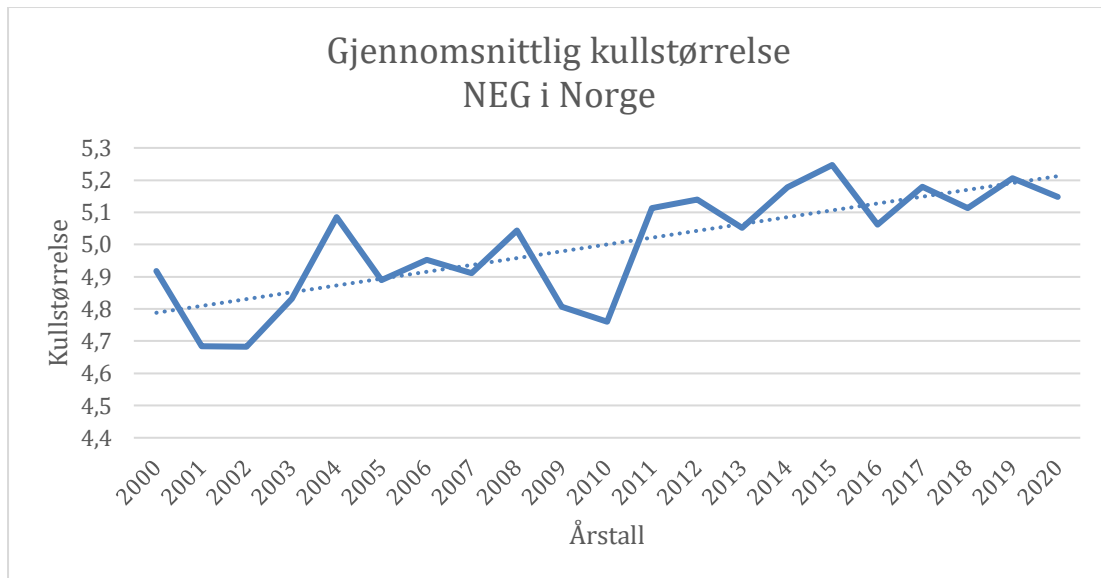
Gjennomsnittlig kullstørrelse NEG i perioden 2001-2020

2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
4,9	4,7	4,7	4,8	5,1	4,9	4,9	5,0	4,8	4,8
200	249	220	213	227	213	202	187	213	230
937	1166	1063	1083	1110	1055	992	943	1024	1095

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2010	2018	2019	2020
5,1	5,1	5,1	5,2	5,2	5,1	5,2	5,1	5,2	5,1
194	193	174	169	162	177	150	160	141	163
992	992	879	875	850	896	777	818	734	839

Kilde: NKK/Dogweb

Tabellen viser gjennomsnittlig kullstørrelse fordelt på år i perioden 2001-2020.

Figur 4. Kilde: NKK/Dogweb

Gjennomsnittlig kullstørrelse NEG

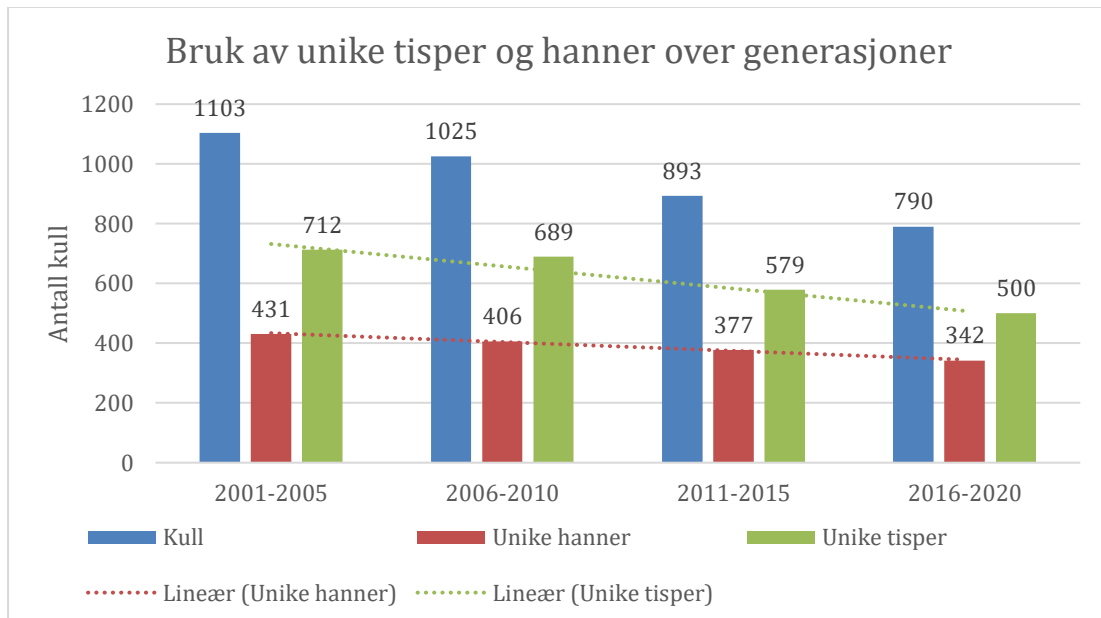
Figur 4 viser utvikling av gjennomsnittlig kullstørrelse i Norge, fordelt på år i perioden 2001-2020.

Totalt er det registrert 3837 kull i perioden 2001-2020. Trenden viser en positiv utvikling av kullstørrelse i perioden.

Effektiv populasjonsstørrelse

Effektiv populasjonsstørrelse er et begrep som brukes ofte i forbindelse med forvaltning av raser. Effektiv populasjonsstørrelse er et estimat på hvor mange individer en måtte ha i en idealisert populasjon for å ha den samme økningen i innavl som en har i den aktuelle populasjonen (Falconer og Mackay, 1996). En idealisert populasjon er en populasjon med tilfeldig paring, likt antall hannhunder og tisper og hvor alle individer får like mange avkom. Effektiv populasjonsstørrelse er brukt som et verktøy for å kunne sammenlikne avlsarbeid ulike populasjoner.

Basert på økningen i innavl i perioden 1980-2014 har rasen NEG en effektiv populasjonsstørrelse på 167 individer. Vi har ikke oppdaterte tall for effektiv populasjonsstørrelse for 2015-2021, men dette vil bli lagt inn når dette er tilgjengelig.

Figur 5. Kilde:NKK/Dogweb

Figur 5 viser fordelingen mellom antall unike tisper og hanner brukt i avl, fordelt på generasjon. Figuren viser at flere unike hanner og unike tisper blir brukt i perioden 2016-2020 enn i perioden 2001-2005.

En annen måte å beregne populasjonsstørrelse på, er å se fordelingen mellom antall tisper og antall hanner representert i avl i en gitt generasjon. Det er en negativ utvikling i antall hanner og tisper brukt i avl. Dette henger sammen med nedgang i antall kull for hele perioden. Relativt sett øker antall unike hanner og unike tisper brukt i avl fra generasjon 2001-2005 til 2016-2020. For hanner øker antallet med 4,2%, tisper øker antallet med 1,3%.

Innavlsgrad

Innavlsgraden gir opplysning om felles aner i avstamningen til et enkelt dyr, og angir graden av forventet homozygoti (like gener i et genpar) forårsaket av disse felles anene hos individets mor og far. Innavlsgraden angir en gjennomsnittsverdi, en «forventning», av dobling av gener forårsaket av morens og farens felles avstamning. Innavlsgraden kan ikke fastlegges nøyaktig for den enkelte hunden.

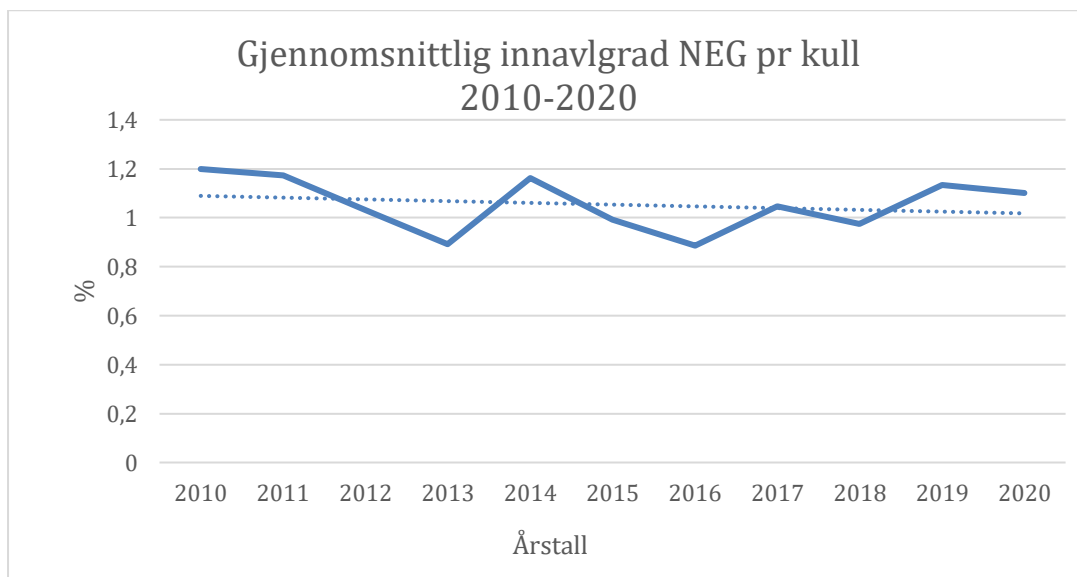
Sykdommer kan bæres recessivt. Det betyr at foreldredyrene kan være friske uten tegn på sykdom, men når to avlsdyr som begge bærer på et sykdoms-gen får valper sammen, kan sykdommen komme til syne hos enkelte av valpene. Men innavl lager *ikke* nye sykdoms-gen.

RAS for Norsk Elghund Grå

Figur 6. Kilde:NKK/Dogweb. Gjennomsnittlig økning i innavl for hunder født i årene 1980 til 2014. Gjennomsnittlig innavl er i 2014 estimert til under 4 %. Innavlsestimatene har imidlertid sammenheng med hvor komplett slektskapsinformasjonen er, da dyr uten informasjon på foreldre vil få 0 i innavl. For å få et riktig estimat av innavlsnivået både til enkeltindivider og populasjonen som helhet bør det derfor etterstrebes et så komplett slektskap som mulig.

Gjennomsnittlig innavl for hunder født i 2014 er 3,6 %. Trendlinja viser en økning i gjennomsnittlig innavl på 0,06 % pr år. Med et generasjonsintervall på 5 år gir dette en økning i innavl på 0,3 % pr generasjon.

Figur 7. Kilde:NKK/Dogweb. Figuren viser gjennomsnittlig innavlsgrad pr kull i perioden 2010-2020. Innavlgraden har en svak negativ trend og ligger og varierer mellom 1,119 % til 0,889 % i denne perioden. Gjennomsnittlig innavlsgrad pr kull, lå på 1,1 % i 2020.

Forebygging av innavl

Det er viktig for rasen NEG å ha fokus på forebygging av innavl.

Avlsbegrensning for en hannhund

Basert på NKK sin regel 2% regel er det vedtatt følgende avlsbegrensning for en hannhund.

Antallsbegrensning på antall valper født etter samme hund hos norsk elghund grå, reduseres fra 150 til 80 avkom. Valper etter paringer foretatt etter at øvre grense er nådd, vil ikke bli registrert i NKK. Dette gjelder også for importerte avkom. Importerte avkom som er født før grensen er nådd, registreres på ordinær måte i NKK.

Nedfrosset sæd kan brukes tidligst 8 år etter at øvre grense for maksimalt antall avkom er nådd.

Det er mulig å søke dispensasjon til ytterligere bruk av hunden. En begrunnet søknad, som også inkluderer informasjon om planlagt partner, sendes NKK. En uttalelse fra raseklubben skal vedlegges søknaden.

Vedtaket trer i kraft for paringer foretatt f.o.m. 01.06.2022.

Oppsummering

Oppsummert viser tallene en nedgang i antall registrerte valper over de siste 20 år på over 20%. Det er ønskelig å øke populasjonsstørrelsen til NEG og stimulere for produksjon av flere kull i tida framover.

Beskrivelse av langsiktige mål

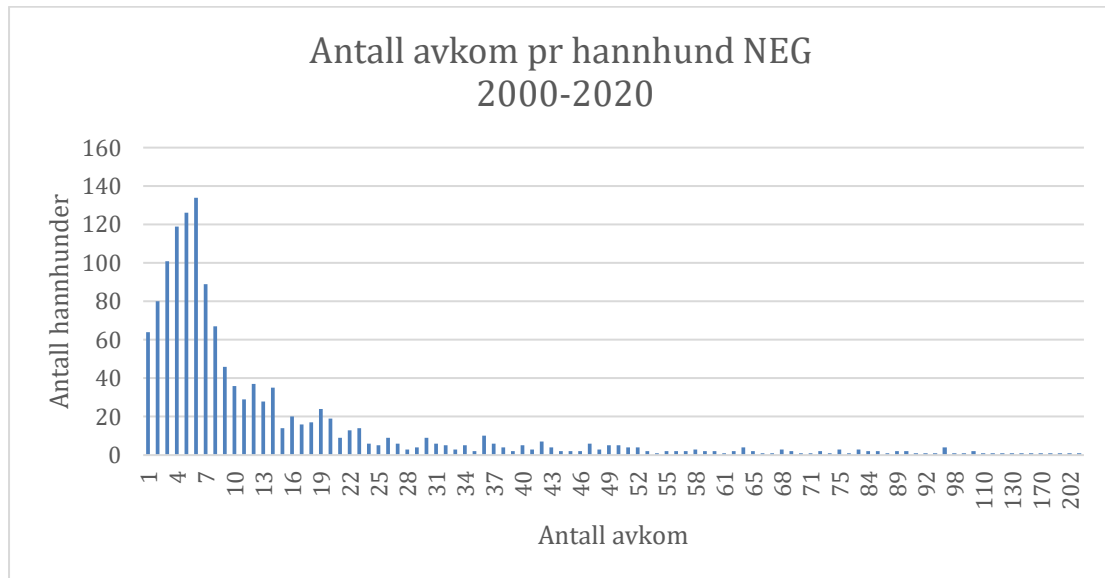
Det er viktig at innavl holdes lavt og at det jobbes for å bruke mange unike avlsdyr videre i avlen. Liten innavl og stor genetisk variasjon er et hovedmål.

Det bør gjennomføres en slektskapsgransking og utarbeides tall for effektiv populasjonsstørrelse av hver generasjon NEG.

Det er fremover viktig at rådene gitt av avlsutvalget vedrørende bruk av hannhunder følges.

Bruk av avlsdyr

Bruk av hannhunder

Figur 8. Kilde: NKK/Dogweb

Figuren viser antall avkom pr hannhund i Norge, 2000-2020. Antall fedre med gitt antall avkom på y-aksen, antall avkom på x-aksen.

Det er produsert 20227 valper i denne perioden. 1349 ulike hanner har blitt brukt i avl. Det er stor spredning i antall valper pr hannhund.

- 1150 hannhunder har mellom 1-25 valper.
- 166 hannhunder har mellom 25-80 valper.
- 33 hannhunder har mellom 80-220 valper registrert i Norge.

Gjennomsnittlig antall avkom pr hannhund i perioden 2000-2020, er på 14,9 valper.

Bruk av tisper

Oppdretter må følge god kynologisk skikk i avlsarbeidet.

- Tispen skal være minst 18 mnd. på paringstidspunktet. Dersom raseklubben anbefaler at tispen bør være eldre enn 18 mnd. ved første paring, bør dette overholdes.
- Hvorvidt en tisper kan pares på to påfølgende løpetider, vil være avhengig av alder, kondisjon, antall valper og løpetidsintervall. Dersom en tisper pares – og får valper – to ganger med mindre enn 12 måneders mellomrom, må det deretter gå minst 12 måneder til neste paring.
- En tisper skal ikke ha mer enn 5 kull.
- En tisper skal ikke pares ved for høy alder, og rasespesifikke hensyn skal tas
- Som hovedregel bør en tisper ikke pares etter fylte 8 år. Dersom en tisper pares etter fylte 8 år skal hun undersøkes av veterinær før paring. Et eget skjema med veterinærattest skal vedlegges registreringsanmeldelsen og skal ikke være eldre enn en måned ved paring. På veterinærattesten skal det fremgå at veterinær ikke fraråder paring.
- En tisper kan maksimalt føde ett kull etter fylte 8 år.

- En tisper uansett rase skal ikke pares etter fylte 9 år.
- En tisper bør få sitt første kull før fylte 6 år.

Oppsummering

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Ivareta og forbedre den genetiske variasjon i populasjonen.

Prioritering og strategi for å nå målene

Oppfordre til bruk av flere hunder i avl

Avl etter dokumenterte egenskaper

Prioritere bruk av hunder som vil føre til økt genetisk variasjon

Arbeide for at hunde-eiere stiller på jaktprøve og utstilling, samt på annen måte dokumenterer egenskaper

Arbeide for avl på avlsdyr som oppfyller avlskriteriene

Videreføre og utvikle avlshundlistene for hannhunder og tisper, for å motivere hunde-eiere til å dokumentere egenskaper på sine hunder.

Arbeide for sædlagring av rasen for å kunne ta dette materialet inn i avl hvis rasen skulle oppleve krise, eller til bruk i avl som fører til økt genetisk variasjon. Dette arbeidet er i gang.

Innhenting av avlsmateriale fra andre land

Norsk Elghund Grå er en stor populasjon i Norge, Finland og Sverige har også en relativt stor bestand av denne rasen, og disse landene har også prøveformer som tilsvarer våre jaktprøveregler. Dermed har vi ett bredt utvalg av hunder som kan brukes i avl. USA har også en stor bestand av vår nasjonalrase. Der har de ingen tradisjon for å jakte storvilt med hund, så interessen for å bruke avlsmateriale derfra er beskjeden. Rasen finnes også andre steder (Australia, Nederland og Storbritannia), men disse forekomstene har liten betydning for rasen i hjemlandet.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Opprettholde interessen for rasen som jakthund

Bredde i avl, ta vare på det genetiske mangfoldet ved å holde innavlsgraden lav

Det bør jobbes med en mest mulig komplett slektskapsinformasjon på hunder som får avkom. Mangler i slektskapsfila gir et underestimert nivå på gjennomsnittlig innavl.

Det er fremover viktig at rådene gitt av avlsutvalget vedrørende bruk av hannhunder følges.

Prioritering og strategi for å nå målene

Helse og bruksegenskapene har prioritet i utvelgelse av avlsdyr.

Jobbe for å videreutvikle systemer/verktøy som gjør egenskapene målbare.

Oppfordre til bruk av flere hunder i avl

Arbeide for at hunde-eiere stiller på jaktprøve og utstilling, samt på annen måte dokumenterer egenskaper

Arbeide for avl på avlsdyr som oppfyller avlskriteriene

Videreføre og utvikle avlshundlistene for hannhunder og tisper, for å motivere hunde-eiere til å dokumentere egenskaper på sine hunder.

ATFERD

Modig, djerv og energisk

Norsk elghund Grå er en svært selvstendig jakthund med stort mot, er meget intelligent og den har mye energi. Dette er helt nødvendige egenskaper for den jobben den skal gjøre i skogen, der den brukes til jakt på storvilt. Først og fremst elg og hjort, men med en økende rovdyrstamme blir etterspørselen etter hunder som kan handtere bjørn mer og mer aktuelt. Ikke minst i jobben som ettersøkshund etter trafikkulykker/viltulykker er rasen meget anvendelig. Hundene er svært tilpasningsdyktige, og har derfor også meget gode egenskaper som familiehund. Den deltar gjerne i all aktivitet og kan være en god lekekamerat for barn.

Atferdsproblemer

Det er få tilbakemeldinger om uønsket atferd på NEG som rase. Det registreres i forbindelse med utstilling, noen hunder som viser en uønsket atferd.

Generelt er ikke atferdsproblemer et problem for rasen NEG.

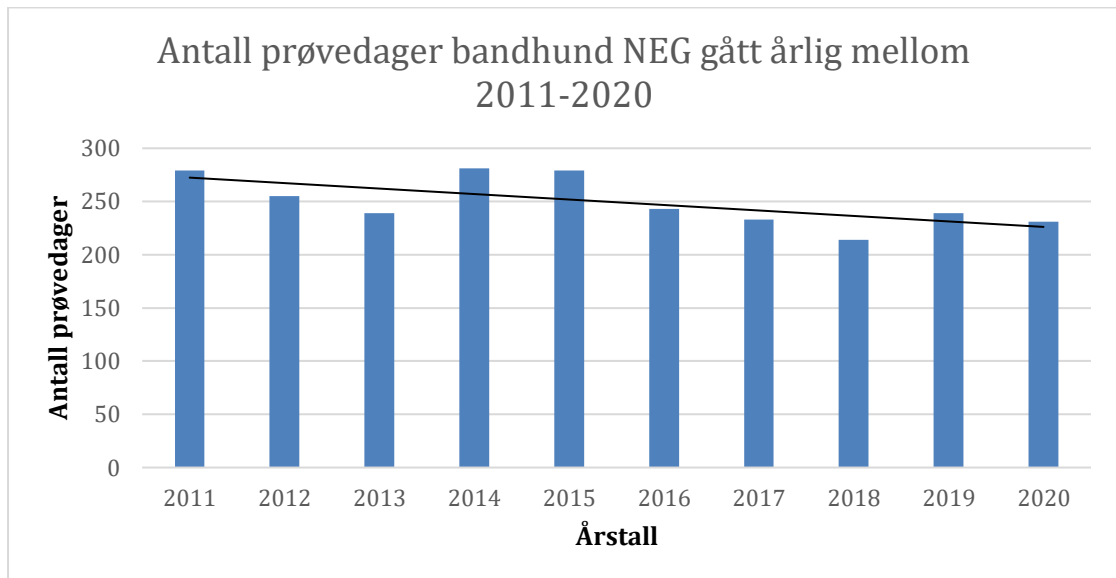
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Ivareta rasens atferd slik den er i dag. Unngå avl på hunder som viser en avvikende atferd.

Prioritering og strategi for å nå målene

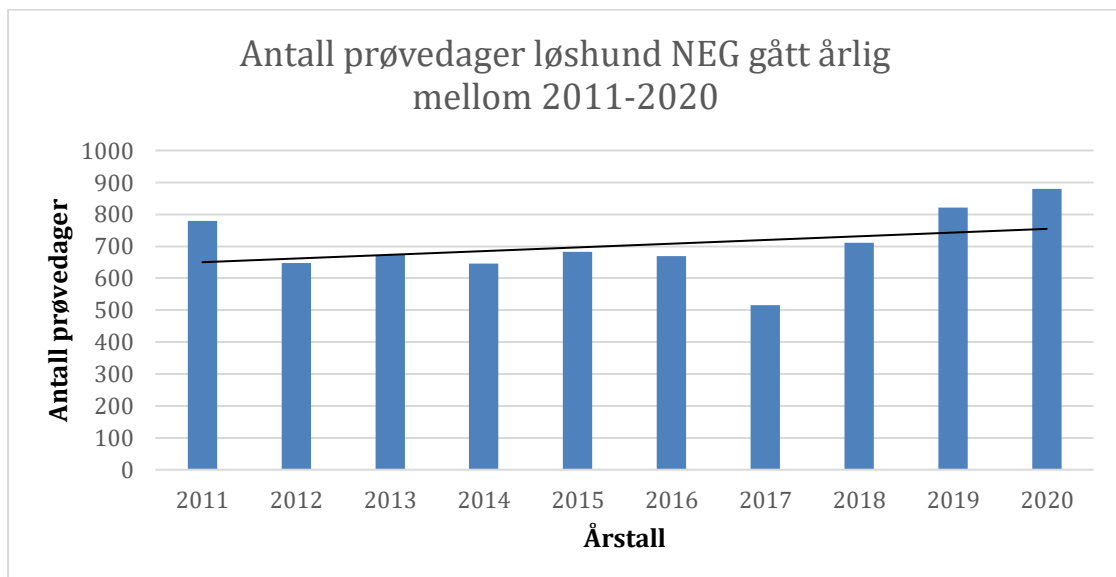
Målet forutsettes å nås ut i fra det øvrige avlsarbeidet.

Mentalitet og bruksegenskaper

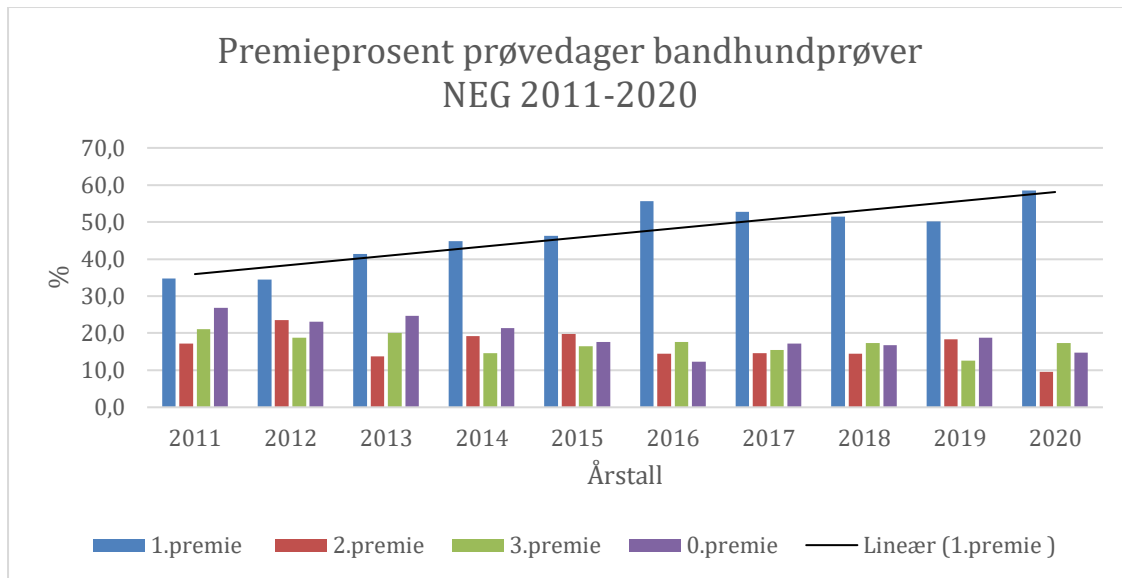
Figur 9. Kilde: NKK/Dogweb

Figuren viser antall prøvedager bandhundprøver i perioden 2011-2020. Det er en svak negativ trend fra først til sist i perioden.

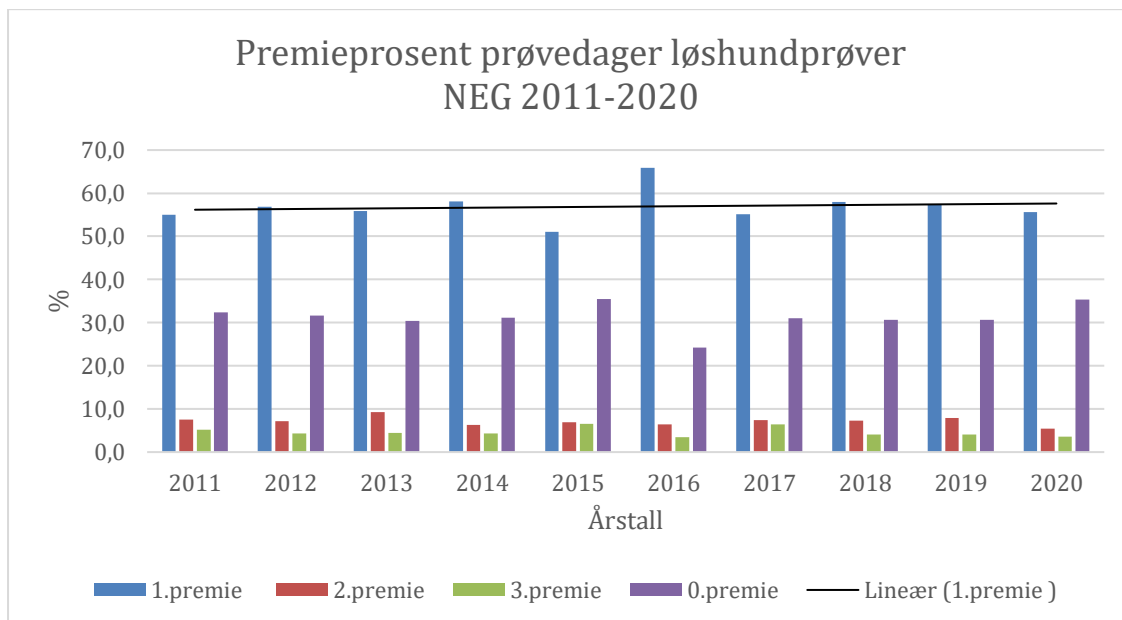
Figur 10. Kilde NKK

Figuren viser antall prøvedager løshundprøver i perioden 2011-2020. Der er en positiv økning i antall prøvedager i perioden.

Figur 11. Kilde:NKK/Dogweb

Figuren viser prosent 1.premie, 2. premie, 3. premie og 0. premie fordelt på år i perioden 2011-2020. Trendlinjen viser en tydelig økning i antall prosent 1.premie i perioden.

Figur 12. Kilde NKK/Dogweb

Figuren viser prosent 1.premie, 2. premie, 3. premie og 0. premie fordelt på år i perioden 2011-2020. Figuren viser en jamn trend i antall prosent 1.premie i perioden.

I Norge blir norsk elghund grå brukt både som bandhund og løshund. Vi har 2 ulike jaktprøveformer (bandhundprøver og løshundprøver) for å dokumentere hundenes bruksegenskaper. De dokumenterte egenskaper på løshundprøver og bandhundprøver danner grunnlag for avl. Lister over godkjente avlshunder blir delt inn i 2 kategorier, bandhundliste og løshundliste, på bakgrunn av hundenes dokumenterte bruksegenskaper.

Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden

NEG en tilpasningsdyktig, rolig og hengiven familiehund. Norsk elghund grå er systematisk avlet fram til å fungere i de ulike bruksområdene. Den framstår som uredd og psykisk sterk.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Beholde den meget gode mentaliteten som rasen har.

NEG er en typisk overværs hund under jakt. Egenskapen til overværet og de øvrige jaktegenskapene skal beholdes og være under stadig forbedring.

Prioritering og strategi for å nå målene

Hunder som gjennom veterinærattest eller utstillingskritikk må antas å ha et uønsket gemytt skal ikke brukes i avl. Med uønsket gemytt menes både aggressive, redde eller nervøse hunder.

Jaktegenskapene forbedres gjennom avl med hovedvekt på jaktpremierte hunder. Det er viktig å få flere hunder på jaktprøve så det blir flere jaktpremierte hunder som utvider avlsbasen.

Helse

Generell beskrivelse av situasjonen for rasen

Norsk Elghund Grå ansees for å være en frisk rase uten de store helsemessige utfordringene. Det er en lettstelt hund som er godt rustet for det norske klimaet. Det kan være enkelte individ som har sykdommer/tilstander uten at det gjenspeiler et problem for rasen.

Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter

Det er ulike helseutfordringer man søker å ha oversikt over for å unngå syke avkom, eller helseutfordringer til dyr som ikke er ønskelig i videre avl.

Rasen har noen arvelige lidelser som det jobbes systematisk med å redusere forekomsten av.

Hofteleddsdysplasi (HD) og Albueleddsdysplasi (AD)

Statistikk for rase siste 10 år

Antall avkom: 8669

	HD	HD %	AD	AD %
Totalt	2266	26,1%	124	1,4%
Fri	1737	76,70 %	123	99,20 %
Svak	404	17,80 %	1	0,80 %
Middels	119	5,30 %	0	0 %
Sterk	6	0,30 %	0	0 %

Kilde:NKK/Dogweb

Figuren viser antall hunder som er HD-avlest, fordeling i antall og prosent for HD og AD gradene Fri, Svak, Middels og Sterk hos NEG.

I denne tidsperioden er 76,70% av undersøkte hunder fri for HD. Det er 26,1 % av populasjonen som er undersøkt for HD.

Det er innført indeks-avl for HD, hvor en godkjent kombinasjon for parring anbefales å ha en samlet HD-indeks >200. Hunder med C-hofter (uten anmerkning) godkjennes brukt i avl.

Avlsutvalget kan dispensere fra det generelle kravet til samlet HD-indeks >200.

AD ansees ikke som noe problem for rasen.

Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter

Dvergvekst og Primær åpenvinklet glaukom

Dvergvekst(Chondrodysplasia) er en arvelig lidelse som viser seg ved at valpens skjelett ikke utvikler seg normalt.

Åpenvinklet glaukom (POAG) er en smertefull tilstand med forhøyet trykk i øyet (grønn stær), og medfører til slutt blindhet.

Arvegang

Mutasjonen har en autosomal, recessiv arvegang. Dette betyr at et individ kan være «fri» for sykdommen (homozygot, to normale alleler/genvarianter), «affisert» (homozygot, to syke alleler) eller «bærer» (et normalt og eller sykt allel, heterozygot)

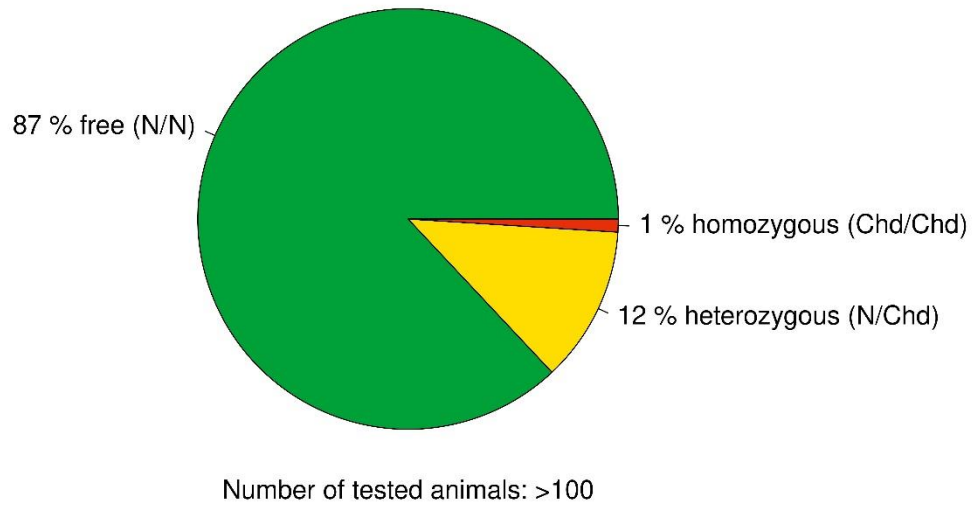
Gentest

NKK har godkjent LABOKLIN GmbH som laboratorium for analysering av gentest på sykdommene Dvergvekst (Chondrodysplasia) og Glaukom (POAG) for NEG.

Prøvesvar fra gentest stambokføres hos NKK.

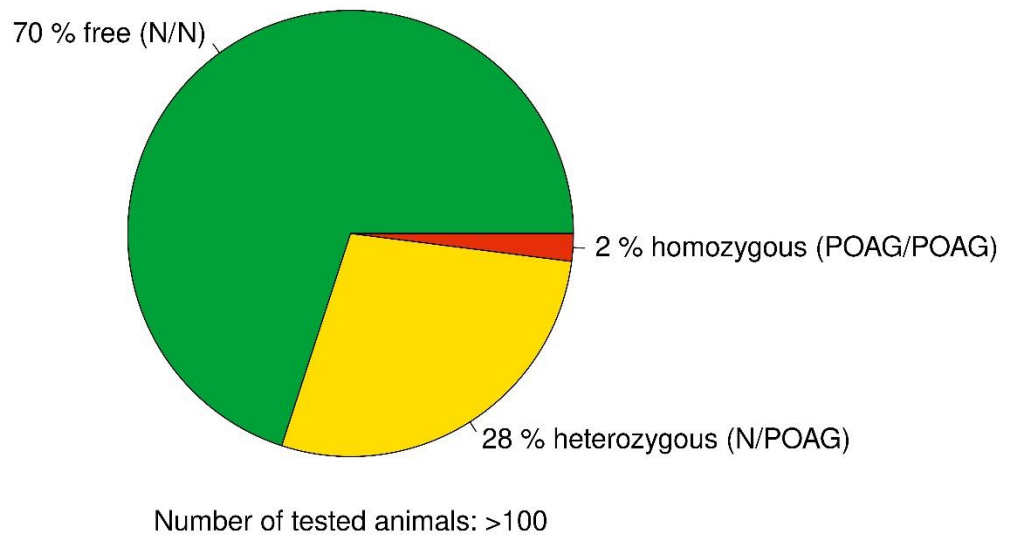
Resultat av gentester NEG i Norge

Chondrodysplasia: Norwegian Elkhound

Figur 13. Kilde: LABOKLIN GmbH

Primary open angle glaucoma: Norwegian Elkhound

Figur 14. Kilde: LABOKLIN GmbH

Rasekrav helse

Rasekrav kjent DNA-status for sykdommene Dvergvækst og Glaukom i forbindelse med avl

Det innføres krav for norsk elghund grå om kjent DNA-status for sykdommene primær åpenvinklet glaukom (Primary Open Angle Glaucoma, POAG ADAMTS10) og dvergvækst (Chondrodysplasia, CDSL ITGA10) for foreldredyr for at avkom skal registreres, samt at minst et av foreldredyrene må være fri for det sykdomsfremkallende genet for hver av sykdommene.

Følgende er unntatt fra kravet om kjent status: Bruk av utenlandske hunder, importert frossen sæd samt sæd fra NKKs sædbank som er frosset før restriksjonen trådte i kraft og hvor hunden ikke lenger er i live. Forutsetningen for unntaket er at utenlandsk hannhund/frossen sæd brukes på tisper som er fri for de aktuelle sykdomsfremkallende genene.

Kravet trer i kraft for paringer foretatt f.o.m. 01.06.2022.

Fettkuler

Fettkuler ansees helt klart som arvelig da det i enkelte linjer oppdages oftere enn i andre linjer, den kan også forsterkes med dårlig pelsstell og foring. Fettkuler rapporteres til NEKF og blir vektlagt i godkjenning av avlshund.

Nyresvikt

Det har de siste årene dukket opp flere tilfeller av nyresvikt og det er stor sannsynlighet for at dette kan være arvelig. Det er fortsatt ukjent hvordan sykdommen nedarves, men at den nedarves ved «kompleks nedarving». Det betyr at det kan være et eller flere gener som sammen bidrar til at sykdommen utvikles for NEG.

Norske Elghundklubbers Forbund jobber sammen med NBMU om å utvikle en gentest med formål om å unngå å avle frem syke hunder.

Kortsiktig mål: Kartlegge sykdomstilfeller. Arbeide for prøvetaking av blod/nyre til forskning. Sette krav til blodprøver av hunder som skal brukes i avl, der det er rapportert nyresvikttilfeller i nær familie.

Langsiktig mål: Gentest som gir kjent gen-status for sykdommen arvelig nyresvikt.

Jaktødem

Vi har fått noen tilfeller med lungekollaps/lungeødem som gir begrensinger i bruk av disse hundene. Dette er en særdeles alvorlig diagnose for jakthunder.

Mål: Kartlegge sykdomstilfeller. Sette avlskrav i tråd med faglig dokumentasjon, som begrenser faren for avkom med lungeødem.

Forekomster av reproduksjonsproblemer

Det foreligger ingen dokumenterte rapporter om reproduksjonsproblemer for rasen.

Beskrivelse av langsiktige og kortsiktige mål

Beholde rasens gode helse.

Redusere forekomst av arvelige sykdommer.

EKSTERIØR

Typisk spisshund. Tett, kort kropp, kvadratisk, spenstig, god reisning. Opprettstående ører. Tett, rikt, ikke strittende eller langt hårlag. Halen godt rullet over ryggens midtlinje. Kvadratisk kroppsbygning. Skalle- og snutelengde tilnærmet lik. Modig, djerv og energisk.
Kilde: NKK's standardkomitè

Utfordringer

Det er viktig at de anatomiske detaljer på hunden blir tatt hensyn til i avl og ved bedømmelse.

Haler Det er flere hunder nå med korte haler og da følgelig med dårlig krøll. Også hunder med lange nok haler men for dårlig krøllet.

Må tas hensyn til i avl og bedømmelse da dette er ett av "varemerkene" til NEG

Farge Mørkere eller lysere grå. Gråfargen dannes av dekkhårenes sorte spisser. Lysere på bryst, buk og ben, på halens underside, under haleroten og i selemerket. Selemerket er en ca.5 cm bred loddrett stripe fra manke til albuespiss. Dekkhårene i denne stripen skal ikke ha svarte dekkhår. Ørene og forreste del av snute (maske/ skal være mørk. Ren, lys grå underull.

Størrelse Hannhunder: Idealhøyde 52 cm. Tisper: Idealhøyde 49 cm.

Gemytt I den senere tid har det vist seg at flere hunder har fått 0 premie på utstilling pga. dårlig gemytt. Det bør oppfordres til at gemyttet hensyntas i avl.»

Det er fra NKK/NEKF side nå tilrettelagt for å starte med og måle hundene, må gjøres av to autoriserte dommere, da på fast underlag, målebrevet blir underskrevet av dommerne og kan ikke innklages.

Beskrivelse av kortsiktige mål

Bevare det rasetyperiske ved NEG.

Bevare rasens funksjonelle eksteriør med fokus på rasedetaljer, konstruksjon og atletisk type som ikke er for spinkel eller tung.

Langsiktige mål

Spre informasjon som vil øke interessen for den eksteriørmessige delen ift. avl på NEG.

Øke antall NEG som stiller på utstilling.

Utarbeide statistikker ift. kvaliteten på eksteriøret for å kunne vurdere og prioritere avlsstrategier videre.

Prioritering for å nå målene

Arbeide aktivt i avlsutvalg for å øke antall hunder som fyller avlskriteriene for å øke genetisk variasjon.

Arbeide for økt interesse og forståelse for viktigheten av utstillinger blant eiere/oppdrettere av NEG for å bevare det rasetyperiske preget.

Stimulere/bevisstgjøre oppdretteres ansvar når det gjelder rekruttering av egne valpekjøpere til utstilling.

Rekruttere dommere fra egne rekker.

Eksteriørdommerkonferanser.

Arrangere avlsseminarer hvert 3.år.

Oppsummering RAS

NEG er en stor rase, som ligger på toppen av registreringer. Rasen har beholdt sine gode bruksegenskaper og karakteristiske eksteriør i over 100 år. Vi ser en nedgang i antall registrerte valper pr. år de siste 20 år. Det er viktig for rasen NEG å ha fokus på forebygging av innavl. Basert på NKK sin 2% regel bør ikke hver hannhund for rasen NEG ha mer enn 80 registrerte avkom. For at populasjonen skal være bærekraftig er det behov for flere avlsdyr, og det må avles på flere dyr fremfor avl på et fåtall hunder/matador avl.

Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål

Videreutvikle avlshund listene for hannhunder og tisper.

Beholde rasens gode helse og bruk av kun friske hunder i avl.

Føre statistikker/ ha oversikt over sykdommer/lidelser i rasen.

Oppfordre hundeeiere til å stille på jaktprøver og utstilling for å dokumentere hundenes egenskaper.

Føre statistikker over eksteriør bedømmelser hos rasen.

Veilede oppdrettere i valg av avlsdyr.

Plan for videre arbeid i klubben

Arrangere samlinger som arena for informasjon vedrørende bruksegenskaper, helse og avl – hvert 3.år.

Arbeide for sædlagring

Arbeide for å øke rasens populasjon og avlsbredde i framtiden

Kilder:

Norsk Kennel Klubb

Kompendium for Elghundrasene – Godkjent av NKK's standardkomitè

Falconer, D.S. and Macay T.F.C (1996). eds. Instruction to quantitative genetics. 4th ed.

Harlow: Longman

FOU prosjekt, v/Marte Wetten

LABOKLIN GmbH

Norske Elghundklubbers Forbund, v/div. utvalg